

Pintér Péter Imre

Ózon, a csodák csodája, avagy egy kémiahistória

Délután négy óra felé teljesen üres volt a Titán utca, s még annál is üresebb annak a háznak a lépcsőháza, amelynek az ajtaját éppen Kemény Acél szándékozott kinyitni. Fejét lehorgasztotta, és szemmel láthatóan nem tanúsított különösebb érdeklődést a világ iránt. Belépett a lépcsőházba, majd aktatáskáját búsan szorongatva kezében, elindult a harmadik emelet felé. Lassan vánszorgott fel, és ha látta volna bárki is, milyen kifejezés ül az arcán, bizonyára nem úgy zajlottak volna le annak a délutánnak az eseményei, ahogy végül lezajlottak, de mivel senki sem látta az ábrázatán ekkor helyet foglaló kifejezést, minden pontosan úgy történt, ahogy történt. Felért a harmadik lépcsőfordulóhoz, és zsebében kulcsáért kotorászva ugyanolyan lehorgasztott fejjel lépett be a lakásába.

Mint azt tudjuk, úgy a legkevésbé kivitelezhető a másik arcának látása, ha az lehorgasztva tartja e jelentős testrészét, így a szekrényből lassan kilépő férfi sem láthatta, milyen arcot vág a belépő. Éppen ezért nem is habozott sokáig, hanem kilépett a szekrényből:

– Adja ide minden vegyértékét! – harsant a kiáltása.

A belépő lehorgasztott fejjel maradt, és nem reagált a félreérthetetlen felhívásra. E percben szép lassan még három megtermett férfi bukkant fel a kis lakás különböző pontjain: az egyik az ágy alól, a második a kádból, a harmadik pedig a konyha felől, ahol vélhetően a hűtőszekrényben tartózkodott.

– Hallja!? – emelte fel hangját a szekrényből kilépő bumburnyák, aki négyük közül a vezér lehetett. – Azt mondtam, adja ide minden vegyértékét!

Kiáltására nem érkezett válasz, csupán a szomszéd lakásból hallható nesz engedett arra következtetni, hogy Takács Kázmérnak nem áll szándékában belefolyni a szomszédság ügyeibe, ezért rövidebb-hosszabb időre sietősen távozott otthonából. A csönd rosszul hatott a behemótra. Kezdeti magabiztossága múlni látszott, mert kezében már nem állt olyan fenyegetően a pisztolya.

– Hallod, te süket számárium!? Azt mondtam, hogy ide a pénzt! Most!

A házigazda – mert az aktatáskást joggal vélhetjük annak – erre a felhívásra sem reagált, hanem mélabúsan, lassan lépkedve a fotelhez ment, majd eltöprengve behuppant.

A kettes számú nagydarab – aki nemrégiben még a kádban tartózkodott, és egyébként a Krypton névre hallgatott – most főnökére meredt, és jelentőségteljesen meglobogtatta kezében löfegyverét, ám a kérdésre amaz egy legyintéssel válaszolt. Krypton leengedte fegyverét, és elfordult a tétlen célszemélytől, mind nagyobb érdeklődéssel figyelve egy asztalon levő tárgyért és annak – nagy valószínűséggel már hideg, ám annál kecsegtetőbb – tartalmát.

– Hallod, te... – mondta egyre fogyatkozó harciassággal a bandavezér. – Mi a szürös szagú élet van? Savamra mondom, kezddek begurulni... – motyogta elhaló hangon, majd lesüppedt a házigazda mellé egy fotelbe, és revolvere csövével megvakarta az állát.

A házigazda ölébe vette aktatáskáját, majd lassan rátámaszkodott, és kezébe temette arcát.

– Te, főnök... – szólalt meg ekkor a hármas számú behemót. – Szerintem ennek valami baja van.

– Látom én is, te agyalágyult! – szólott rá a főnök csüggedten.

– Akkor csináljunk már valamit – szólt közbe a fürdőkád legutóbbi „használója” –, mert soha nem leszünk meg a melóval, én meg már most is istentelenül éhezek...

– De mégis mi a bűdös poliszacharidot csináljunk? – tört ki a főnőkből az elkeseredettség. – Krypton, te meg ne zabálj folyton, ne felejtse el, hogy vendégek vagyunk!

A megszólított feltekintett, majd bocsánatkérően motyogott valamit, és kelletlenül félretolta a tárgyát. Ekkor a házigazda váratlanul megmozdult. Mindannyian rámeredtek. Kemény Acél lassan fel emelte a fejét, majd elkeseredett arcán egy pillanatra mintha valami átszaladt volna. Nem lehetett megmondani, mi volt az, de kétségtelenül átfutott. Váratlan vendégeire tekintett, majd ugyanolyan szenvtelenül kinyitotta ölében heverő táskáját. A bumburnyákok izgatottan meredtek rá. A táskából egy meggyűródött kis borítékot vett elő, majd megforgatta kétszer a kezében, és szomorú arcán újabb bús árnyékok futottak végig. A szobában az eddigi néma csönd immáron lélegzetviasszafojtott néma csönddé vált. A boríték nyitva volt, és Kemény Acél látható keserűséggel tekintett rá.

– Megállj! – kiáltott fel a főnök. – Add ide! – azzal kitépte a házigazda kezéből a levelet.

– Mi van benne? – hajolt közelebb egyszerre a három tagbaszakadt egyén.

– Hallgasd! – szólott a levelet tanulmányozva a főnök. – Biztosan ez az oka az egésznek.

– Olvasd már fel, Argon! – szólott türelmetlenül főnökéhez az egyes számú behemót, az, aki először az ágy alatt tartózkodott, és akit annak idején iskolás társai Ózonnak csúfoltak. – Mi van benne?

– Várjál, Freon, mondom – szólott rá a főnök, majd nagy levegőt vett, és olvasni kezdte:

Kemény Acél!

Folyó hó 28-án pénteken, azaz holnapután délután 3 órakor legyen a Lantán utca sarkán lévő parkban a doktor Nickel lakásával szemben álló platánfa mellett!

Hozzon magával 20 000 kőolejt abban a kis ládikóban, amit a kisasztalán tárol! A platánfának az út felől nézve hátsó oldalán másszon fel a második nagy ágig! Ott talál egy kis odút. Abba tegye be a ládikót a pénzzel!

Vigyázzon! Ne próbáljon becsapni, mert figyelni fogjuk! Tudjuk, hol lakik.

A szobára az előző néma csendnél is némább csend telepedett. Senki sem tudta, mit mondjon, de ez érthető is, hiszen a helyiségben öt férfi volt, akik egy része csupán az iménti percekben találkozott először, és természetesen azt is figyelembe kell vennünk, hogy a levél felolvasása mindenkit elgondolkodtatott. Végül a harmadik bumburnyák – aki a Radon nevet viselte immár 44. éve – összegezte mindannyiuk véleményét:

– Srácok, ez nagyon gáz...

A többiek egyetértésüket jelezvén némán bólogattak, amíg a házigazda lehajtott fejjel ült a fotelben, látszólag gondolataiba merülve.

– De vajon ki írhatta ezt? – töprengett el Argon.
 – Nincsen ötlete, hogy ki lehetett? – nézett megértően a házigazdára Radon.
 – Sajnos sejtelmem sincs – mondta Kemény Acél bánatosan.
 – Pedig először azt kéne kitalálni – mondta gondterhelten Argon.
 – Majd mi segítünk neked!
 – Ami azt illeti – kezdte Freon –, van két nagyon fontos részlet a levélben, ami sok mindenről árulkodik. A titokzatos levélíró már az elején elárul valamit. Mégpedig azt, hogy ismeri doktor Nickelt, hiszen pontosan tudja, hogy az hol lakik.
 A többiek elképedten néztek rá. Freon felbátorodva folytatta:
 – Aztán később azt is elárulja, hogy már járt az ön lakásában, uram.
 – Micsoda? – kapta fel a fejét ijedten Kemény Acél. – És ezt meg miből gondolja?
 – Csak abból, hogy a levél írójának tudomása van egy ládáról, és pontosan tudja, hogy azt ön hol szokta tárolni. Éppen ezért biztos, hogy ez az ember járt már az ön lakásában, ha nem pont valamelyik közeli ismerőse...
 – Ejnye! Akkor ez egy cseppet sem könnyíti a helyzetet – csüggedt Kemény Acél. – Ugyanis pont a múlt héten volt, hogy a kis fullerénekkarunkkal összejöttünk itt nálam, és bizony nem kevesen voltunk.
 – Hát az baj... És esetleg fel tudja idézni, hogy kik voltak itt? – kérdezte Krypton.
 – Sokan. Majdnem az egész csapat eljött. Nem emlékszem pontosan, de alumínium tizenötön lehettünk.
 – Megvan! – kiáltott fel Freon. – Diffundáltam valamit!
 A többiek rámeredtek. Krypton – szájában kanállal – büntudattal pillantott fel. Attól tartott, hogy a főnöke megint megfluorol rá fékezhetetlen falánksága miatt.
 – Mi is diffundálni fogunk? – nézett bambán Radon.
 – Nem nitrátok céloztam! – szólt rá Freon. – Acél elmegy a megadott helyre, és viszi magával, amit a fenyegető akar. Eközben mi ott leszünk, és a parkban szétszóródva figyelünk, majd amikor a fenyegető odamegy, elkapjuk!
 – Főnök – nézett elkeseredetten Radon Argonra –, én ezt nem értem... Én ehhez túl hülye vagyok.
 – Hülye lehetsz – nézett rá komolyan a főnök –, csak csináld okosan! Te meg ne zabáld, Krypton! Komolyan mondom, ti egy karbonátokújtotta bagázs vagytok! – mordult fel.
 – Bocsi, főnök! De találtam a hűtőben ezt a tál kovalencse-főzeléket, és...
 – Ó, a franciumba! Tedd el ezüstötlést! – ordított mangán kívül Argon.
 – Mindig engem szidol – keseredett el Krypton.
 – Na jó – enyhült meg a főnök. – Semmi baj. Most menjünk a Lantán utcához!
 – Ööö... főnök – szólt félénken Krypton. – Sajnos kissé megfeküdte a gyomromat ez a kovalencse...
 – Jó, akkor te pihenj egy kicsit; maradj itt, mi meg elintézzük.
 Azzal a négy egyén – név szerint Argon, Freon, Radon, Krypton – és Kemény Acél kilépett a kis lakásból, és a Lantán utca felé vette az irányt.
 A bárium, ahova Freon és Radon beült, hűvös volt, amely tulajdonságát igencsak értékelték, ugyanis másfél órán keresztül egy vad-rózsabokorban ülni és várni, hogy megjelenjen egy ember, akit még csak nem is láttak soha, tényleg embert próbáló feladat, még akkor is, ha olyan emberekről van szó, mint Freon és Radon. Az asztal mellett ők ketten ültek, valamint az a doktor Nickel, akivel nagy szerencsájukra összefutottak a rózsabokorban, ugyanis a balszerencsés kémikus biciklopentánja váratlanul szétesett, és a professzor terve, hogy meglátogatja a négy utcával arrébb levő fodrászatot, salétromba dőlt. Így, minthogy amúgy sem volt mit csinálnia, meghívta a két el-

csigázott „bokorlakót” a Platina Báriumba, rendelt mindenkinek egy-egy üveg bort, és elkezdtek beszélgetni. Mivel a két kiváló összeesküvőnek a báriumból is módja volt figyelemmel kísérni a plátánfa alatt esetlegesen lezajló eseményeket, és mivel főnökük – az önfeláldozó Argon – hősiesen kint maradt, az asztalnál teljes nyugalommal folyt a szó és Keve Réka speciális molekulás spioncserélt királyvize, melyet a tulajdonosnő – mint a doktor fullerénekkaros ismerőse – baráti kedvezménygel mért nekik.

– Még jó, hogy összefutottunk – nevetett Radon.
 – Valóban, de legközelebb inkább valamivel jobb helyen próbáljuk ezt meg, mint egy rózsabokor! – kacagott a professzor is.
 – Hogy vagy? Nem unod még a várost?
 – Be kell vallanom, hogy már nagyon unom. Lehet, hogy jövőre kiköltözöm valahova az allotrópusokra vagy Ameríciumba, valahova Kaliforniumba. Végül is Einsteinium is kiment Germániumból annak idején... Én miért ne tehetném meg?
 – És hogy szolgál az egészség?
 – Igazán jól érzem magam. Pont a napokban tettünk egy kellemes jódtinktúrát a közeli erdőben a fullerénekkar egy részével. Ha tudnátok, milyen szép arrafelé a kristály... És találtunk egy hús vízi energiaforrást is, amit addig még soha nem láttunk.
 – Kemény Acél is ott volt? – kíváncsiskodott Freon.
 – Nem, ő sajnos azt mondta, nem tud eljönni. Azt mondta, halaszthatatlan intéznivalója van a rendőrségen. Vele legutóbb akkor volt közös buli, amikor nála jött össze a csapat. Mondhatom, remek volt a hangulat! Akkor mindannyian ott voltunk: Keve Réka, Lizátor Kata, Tronika Elek, Tell úr...
 – Várj csak! Kikről beszélsz? – vágott közbe Radon. – Nekem egyik név sem ismerős.
 – Keve Réka ennek a báriumnak a tulajdonosa, ő szokott egyébként kalciterázni is, amíg énekelünk. Lizátor Kata jelenleg munkanélküli. Szegény a tönk szelén van... A férje, Tronika Elek sem keres sokat. Mint karboxiló, izomériában tagadhatatlanul verhetetlen, de sajnos az anyagi problémáik mindennaposak, mert az utóbbi időben lesérült, már nem olyan grafit, és nem szállhat ringbe. Tell úr pedig nyugdíjas régiséggyűjtő. Minden kacatot összeszed. Neki egész szekrényei vannak tele mindenféle ó lommal. De hát mindenki mászt csinál szabadidejében. Én kristályképeket festek, Keve Réka endotermálfürdőbe jár, ő meg régi dolgokat gyűjt.
 – Milyen sokféle embert összeköt egy olyan közös dolog, mint az éneklés... – töprengett el Freon.
 – Bizony. És milyen nagy összetartozás is ez! Havonta kétszer összejövünk Acélnál és éneklünk, meg mindig meg is vendégel minket. Szegény fiú... Mindig ő az, akinek a lakását úgyszólván tönkreteszszük egy-egy buli után. Van neki egy régi, bizmutatós ezüst szalvétatartója a kandallópárkányon, és legutóbb véletlenül Tell úr megkvarcolta, amikor letette a limonitos poharát.
 Acél nem igazán örült, mert nagyon szép darab az a szalvétatartó. Emlékszem, amikor először láttuk – még elég régen –, Tell úr hogy megcsodálta. Acél azt mondta, még a nagyapjától örökölte meg, akinek mindenféleje volt, csak egyszer valami foszfát tett a tűzre, és ebből lett a galiba. Akkoriban még egy őrült indiktátor volt hatalmon, aki azt képzelte magáról, hogy jó vezető, és a papit hamis, alkoholt vádask alapján eltiltették, és így molekularács mögé került.
 A családjától pedig mindent elvettek természetesen, de ezt a szalvétatartót sikerült elrejtetniük, abban a reményben, hogy majd pénzé teszik. Ám a papa valahogy kiszabadult, aminek a körülményeire már nem igazán emlékszem, ha egyáltalán Acél elmondta, de végül a család helyzete rendeződött, és ez a – mondhatni – családi ereklye Acélhoz vándorolt.
 – Nem semmi... – ámuldozott Freon. – Ez aztán kalandos történet!
 – Azt mondod, hogy a kandallópárkányon tartja ezt a ritkaságot? – kérdezte Radon.

- Igen, méghozzá a közepén. Csodásan mutat!
- És még egyszer sem lopták el tőle? – álmélkodott Radon.

Hirtelen óriási zaj ütötte meg a fülüket. Az utcán két rendőrautó szirénázott, majd megállt a bárium előtt. Freon és Radon egyszerre pattant fel menekülőúttért körbetekintve. Ekkor kivágódott a helyiség kis üvegezett ajtaja, és Krypton lépett be, mögötte pedig két rendőr. Az asztaltársaság összenézett. Freon és Radon szemében rémület és kétkedés, doktor Nickelében csodálkozás tükröződött. Az egyik egyenruhás megállt az ajtóban, a másik pedig követte Kryptont, aki egyenesen a társaság asztalához ment. Radon félelmében visszagyogyott a székre, Freon pedig kilötytentyette a kezében tartott bóróspohár tartalmát. Senki sem mert megszólalni. Ekkor ismét kivágódott az ajtó, és bezuhant rajta az ajtónálló rendőr, mögötte pedig felbukkant a mindenre elszánt Argon alakja.

– Fel a kezekkel! – ordította, majd jelentőségteljesen a Radon mellett álló közegre nézett. A megszólított magasra emelte kezét, majd az újabb utasítás értelmében leengedte, és fegyvereit a földre pakolta, végül ismét a magasba tartotta felső végtagjait. Szemében értetlenség tükröződött, de minden bizonnyal volt tapasztalata a váratlan és megmagyarázhatatlan parancsokban és azok szó nélküli végrehajtásában, így mindezt a legnagyobb közönnyel tette meg.

- Állj, főnök! – szólalt meg ekkor Krypton. – Semmi vész.

Hangja olyan meggyőzően csengett, hogy Argon számára is csak háromszor kellett elismételnie, hogy az elnézést kérjen az imént belökött és lefegyverzett két rendőrtől, majd visszaadja az előbbinek egyik revolverét – a másikat viszont észrevétlenül kabátzsebébe süllyeszte.

A sok értetlen szempár, amely rá szegeződött, Krypton számára egyértelműen azt sugallta, hogy mondania kellene valamit, ezért hebegve Freonhoz fordult:

- Mit isztok?

– Mi az, hogy mit iszunk? – kiáltott rá felháborodva Radon. – Te itt ideállítasz szirénázva, berontasz, mintha le akarnád rombolni az idegrendszerünket, aztán amikor már mindannyian félig összeszedhetetlen állapotban vagyunk szanaszét a padlón a rémülettől, megkérdezed, hogy mit iszunk... Metántalan valami borszeszfűggő vagy? – tekintett rá szemrehányóan. – Most pedig ki vele! Mi történt?

– Rendben, mindjárt mondom, csak közben rájöttem, hogy a fickó keze ügyében hagytam a bicskámat kint a kocsiban – mondta bocsánatkérően Krypton, majd az ajtóból visszaszólt:

- Folyton elhagyom a holmiumat...

– Milyen fickó? Milyen bicska? Mi történik itt? – kérdezte az összezavarodás határán lévő főnök nem kevésbé összezavarodott embereitől. Az elkövetkezendő két percben egy hangot sem lehetett hallani a báriumban, kivéve a háttérben szóló rádiumot, amely Argon szerint a szokásosnál jóval idegesítőbb hangerővel játszott egy végtelennek tűnő Sublimahl-számot. Végül belépett Krypton, mellette pedig Kemény Acél.

– Most már minden rendben, az öreg nem volt olyan fürge, hogy azóta kiszabaduljon, úgyhogy fölére nyugodtak lehetünk.

– A higanyját! – csattant föl a főnök. – Akkor végre mondd el, mi történt!

– Rendben – kezdett bele Krypton. – Annyi történt, hogy éppen aludtam, és egy nagy tál diós metiltől, meg egy kupac protonhalas szendvicsről álmodtam, amikor hallom, hogy puffan valami, és azon kapom magam, hogy felébredtem. Hát, felnézek, és egy öreg pasast látok a kandalló előtt, a kezében egy kis tárggyal, a földön pedig egy összetört vázát. Hát, gondoltam, hogy nem normális, ha az ember házában olyan öreg szivarok mászkálnak, akik előzetes bejelentés nélkül vázakat vernek le a kandallóról, és a kezükben kisméretű tárgyakat tartanak, valamint fészítővasakat szorongatnak, ezért fogtam magam, és felkeltem, hogy jelezzem a fickónak, biztosan rossz helyre jött, ám ekkor nagy meglepetésemre ez a két egyén – bökött a két oldhatósági közegre – lépett be az ajtón, és felszólította az öre-

get, hogy fogja vissza magát, tegye félre a vasat, és csöndben engedje, hogy megkössék. Aztán meglátták, hogy én is ott vagyok, és összezavarodtak egy kicsit, de aztán elmeséltem nekik, hogy délelőtt nagyon bezabáltam a kovalencse-főzelékből, és csak ezért aludtam ott, így megértették, hogy engem nem kell az öreghez hasonló bánásmódban részesíteni. Aztán beültünk a kocsiba, és idejöttünk, hogy megtaláljunk titeket.

- És ki ez az ember? – kérdezte döbbenten a doktor.

– Tell úr – szólt közbe Kemény Acél.

- És mit akart a házában?

– Ellopni az ezüst szalvétatartómat.

– Akkor – vágott közbe Argon – ő lehetett a fenyegető, aki csak azért akart idehívni téged, hogy addig ne legyél otthon, és ellop-hassa?

– Igen, és azért várakoztunk itt hiába, mert ő közben ott volt a lakásomon.

– De ezt honnan tudod? Hiszen egész végig itt voltál velünk – nézett rá kérdően Argon.

- Előre tudtam, hogy ezt akarja csinálni.

A kis helyiségben néma csönd lett. Mindenki értetlenül bámult körbe.

- Mi az, hogy... tudad? – nyögte ki végül a doktor.

– Ismertem ezt az embert a rendőrség nyilvántartásából. Ő, akit mindenki csak mint Tell úr ismer, valójában a fotokémia nagymestere, és a nemzetközi piacon értékesíti az országok között szerzett információit.

- Mi az a fotokémia? – kérdezte szégyenkezve Radon.

– A fénykép-alapú kémkedés. Ebben volt utolérhetetlen az az ember, aki közben úgy nézett ki, mint egy átlagos nyugdíjas, aki régi-ségeket gyűjt, és az utóbbi időben fel is hagyott a kémkedéssel azért, hogy a gyűjteményét tovább bővítse. És mivel tudtam, hogy ki ő, és hogy nem véletlenül akart a közelembbe kerülni, már két hete figyeltem a házamat ezzel a két rendőrrel, akik kitűnően végezték a dolgukat! Gratulálok, fiúk! Ametisztességesen megcsináltátok a feladatokat, és igazán nagy halat fogtatok.

A két rendőr a dicsérettől mámorosan kiment, hogy behozzák a foglyot.

Ezek után – folytatta Acél – Tell úr bizonyosan pepszint vall, ugyanis a kezünkben megcáfolhatatlan bizonyítékok vannak. Nem-sokára már peptidláncra verve fog utazni az új otthona felé, ahol nem kell aggódnia, hogy a régiségek iránt érzett vonzalma bármi rosszra sarkallhatja.

Újabb teljes csend kerekedett, amit ezúttal még a rádium sem zavart meg, ugyanis az előző esetből okulva Keve Réka kikapcsolta a hangszórót, amikor az egy Gipszi Kingsz-számot kezdett ordítani. A csöndet a doktor törte meg:

– De egyet nem értek még. Azonkívül, hogy kellett bizonyíték Tell ellen, miért tartottad mindig a kandallón azt az ezüst szalvétatartót?

– Mert ez állt a megboldogult nagyapa végrendeletében – szólt közbe Freon. – És mert Volta-képpen nem is ezüstből készült az a híres szalvétatartó. – Mindenki megdöbbenve meredt Freonra, Kemény Acélt leszámítva. – Hanem aranyból, méghozzá huszonnégy karátosból. És a nagyapa testamentuma szerint akkor tarthatja meg az unoka, ha mindig a lakása legláthatóbb pontján tartja, hogy mindenki láthassa. Ám ő ekkora kockázatot mégsem akart vállalni, így inkább bevonatta ezüsttel, hogy bár fényűzésén ne veszítsen sokat, azért ne is hivatkozzon annyira. Tell úr is gyanút fogott, ezért kvarcolta meg „véletlenül” még régen, hogy kiderítse, mennyire kemény. És bizony igaza lett.

Argonnak leesett az álla:

- De Freon! Honnan tudod te mindezt?

Freon cinkes mosolyt villantott társaira:

- Én is a rendőrségen dolgozom.